

Datum
2016-05-10
1 (4)
Dnr 2016/KS 0145 006

Ert Dnr: KU 2016/00088/D

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande – Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)

Tyresö kommun inkommer med följande remissyttrande avseende betänkandet Låt fler forma framtiden! Kommunen väljer att lyfta fram förslag där kommunen antingen är positiv eller negativ.

Förslag som kommunen är positiv till, helt eller delvis

– Rätt till sjuk- och föräldraledighet för förtroendevalda

Tyresö kommun är positiv till utredarens förslag om rätt till föräldra- och sjukledighet för ledamöter med hel- eller deltidsuppdrag. Det är rimligt att en ledamot kan vara borta under en period utan att behöva avsäga sig uppdraget. Det är också rimligt att det är fullmäktige som ska besluta om ledigheten samt utse lämplig ersättare. Enligt kommunens mening bör dock inte ledamoten få behålla sitt arvode under samma tid som ledighet är beviljad. För legitimiteten av lagförslaget bör dubbla ersättningar motverkas. Det kan dessutom inverka på rätten till föräldrapeng/sjukpenning och medföra att ledamoten efter kontroll blir återbetalningsskyldig till försäkringskassan.

– Kommunen ska verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sitt uppdrag under trygga och säkra former

Tyresö kommun är positiv till förslaget att skriva in i kommunallagen att kommunen ska verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra former. Att många förtroendevalda utsätts för hot är mycket allvarligt och leder till många avhopp. Det är angeläget att kommunen har ett aktivt säkerhetsarbete och jobbar proaktivt för att motverka våld. Förutom våld finns andra närliggande frågor att jobba med som exempelvis ett hårt debattklimat som också orsakar avhopp. Det kan exempelvis övervägas om ordförandes roll som ordningsman bör förtydligas i kommunallagen.

Tyresö kommun

kommunkansliet • Marknadsgränd 2 • 135 81 TYRESÖ
Tel 08-5782 91 00 • Fax 08-798 95 94
kommun@tyreso.se • www.tyreso.se

tyresö kommun

– *Att främja och underlätta för funktionshindrade ledamöter*

Tyresö kommun delar utredarens uppfattning om att så mycket som möjligt underlätta för funktionshindrade ledamöter. I övrigt när det gäller funktionshindrade så delar kommun utredarens uppfattning om att ha ett funktionshinderråd i kommunen. Ett sådant råd finns i Tyresö kommun och bidrar med viktiga erfarenheter exempelvis vid stadsplanering.

– *Att ha fler allmänpolitiska debatter i fullmäktige*

Tyresö kommun är positiv till att ha fler allmänpolitiska debatter i aktuella frågor där medborgare kan delta. Däremot är det inte säkert att dessa debatter företrädesvis bör hållas i fullmäktige. Det kan finnas andra arenor som är mer lättillgängliga för medborgarna. Det viktiga är att debatten förs och inte att fastslå formerna för debatten.

– *Vikten av en god medborgardialog samt att stärka ungas inflytande*

Tyresö kommun delar utredarens slutsatser om vikten av medborgardialog samt att kommunen eftersträvar dialog också med de resurssvaga grupperna som inte hörs lika starkt i den lokala samhällsdebatten. Vidare håller kommunen med utredaren om vikten att kommunen vidtar åtgärder för att öka ungas politiska engagemang samt skapar arenor för ungas inflytande.

– *Genomföra åtgärder för att öka valdeltagandet i röstsvaga distrikt.*

Tyresö kommun delar slutsatserna i betänkandet att det viktigt att genomföra åtgärder för att öka valdeltagandet i röstsvaga distrikt.

Förslag som Tyresö kommun är negativ till eller bör utredas ytterligare

– *Att tillåtas ha kvar förtroendeuppdraget under mandatperioden även om ledamoten upphör att vara valbar.*

Tyresö kommun delar utredarens uppfattning om att det kan finnas skäl som talar för att tillåta en ledamot att ha kvar förtroendeuppdraget under resterande del av mandatperioden även om ledamoten upphör att vara valbar, d.v.s. flyttar till en annan kommun. Dock kan det vara svårt att ha kvar ett stort engagemang i hemkommunen om en ledamot flyttar, särskilt om den nya kommunen geografiskt ligger långt bort från hemkommunen. Det kan vara olämpligt att

mindre engagerade ledamöter tillåts behålla ett förtroendeuppdrag som till stor del bygger på förtroende och närhet till väljarna. Även deltagande i partiinterna diskussioner kan bli lidande. Tyresö kommun menar att möjlighet till fullmäktigmöten på distans inte i tillräcklig mån kan kompensera för minskat engagemang samt närhet till väljarna.

I andra fall kan det mycket väl vara befogat att få behålla sitt uppdrag exempelvis om någon flyttar till en närliggande kommun. Särskilt i storstadsområdena är det relativt korta avstånd mellan kommunerna. Tyresö kommun anser att förslaget är väl värt att titta närmare på men bör utredas ytterligare. En närliggande fråga är rätt till tillfällig ledighet från förtroendeuppdraget även av andra skäl än sjuk- och föräldraledighet exempelvis för kortare studier på annan ort. Ett sådant förslag bör även inkludera fritidspolitiker, inte bara hel- eller deltidsarvoderade. En idé kan vara att titta på rätten till tjänstledighet. Lämpliga delar kan överföras till regler om förtroendevaldas rätt att kvarstanna som ledamot under resterande del av mandatperioden även då ledamoten upphört att vara valbar.

– *Sänkt rösträttsålder i kommunalval.*

Tyresö kommun är tveksam till om förslaget med sänkt rösträttsålder i kommunval är rätt väg att gå för att skapa politiskt engagemang hos yngre personer. Det politiska intresset för olika frågor måste ses i ett större perspektiv och deltagande bör också uppmuntras mellan valen. Det är tveksamt om rösträttsåldern har någon avgörande betydelse för engagemanget. Det viktiga är att öka ungdomars inflytande oavsett om rösträttsåldern uppnåtts eller inte.

– *Förslaget om folkmotion*

Förslaget om folkmotion är bitvis ett bra förslag, med processen är alltför detaljstyrd. Det bör överlätas till varje kommun att besluta om beslutsgång. Att motionen i allmänhet måste passera fullmäktige kan medföra att onödigt tidsåtgång och en onödigt krånglig hantering. Även om utredaren föreslår att fullmäktige får överlåta till styrelsen eller nämnd att besluta, så innebär inte det automatiskt att det blir kortare beslutsvägar, eftersom det ofta är svårt att förutse inom vilka områden som en folkmotion kommer att lämnas. Det kan också vara svårt att avgöra när folkmotionen är av sådant principiellt intresse att beslutanderätten inte får överlätas på nämnd. En sådan bedömning skiljer sig

också ofta mellan de olika partierna i fullmäktige, vilket gör att det finns risk för att diskussionen rör formaliakrav istället för den egentliga sakfrågan. Om det blir laglighetsprövning av hanteringen blir motionen ytterligare fördröjd. Tyresö kommuns erfarenhet är att medborgarna bör få relativt snabb återkoppling på sina förslag för att inte det politiska engagemanget ska minska hos förslagställarna. Idén om folkmotion bör därför vidareutvecklas innan det blir fråga om lagändringar i kommunallagen.

– *Förslag om e-anmälan för att initiera folkomröstning*

Även förslaget om e-anmälan för att initiera en folkomröstning bör analyseras ytterligare innan lagändringar kan genomföras. Tyresö kommun hör till de kommuner som under senare år anordnat en lokal folkomröstning. Det finns många aspekter att väga om utökade möjligheter att få till stånd en lokal folkomröstning på bästa sätt främjar den lokala demokratin. Att anordna en lokal folkomröstning kräver i princip lika stora resurser som att ordna ett ordinärt val. Dessa resurser skulle ha kunnat användas för andra demokratifrämjande insatser som skulle kunna ha större betydelse från demokratisynpunkt. Tyresö kommun menar att det finns frågor där det kan vara lämpligt med en folkomröstning under förutsättning av att frågeställningen är tillräckligt tydlig. Det är dock viktigt att begränsa antalet lokala folkomröstningar till de frågor där folkomröstning verkligen gör nytta ur demokratisk synvinkel.

Tyresö kommun befarar att det kan bli alltför enkelt att påkalla folkomröstning genom en anslutning på nätet. Att möjliggöra sådan anslutning är bra i sig, men det måste analyseras ytterligare om 10 % röstberättigade är en lämplig nivå för att kunna initiera en folkomröstning. Visserligen kan fullmäktige även med dagens regler avslå en folkomröstning då bestämmelsen inte föreskriver en skyldighet att ordna folkomröstning. Det är dock ofta politiskt problematiskt att avslå en folkomröstning. De olika politiska partierna kan vara oense om frågan lämpar sig för en folkomröstning. Det är också många gånger svårt att formulera en frågeställning så att väljaren vet konsekvenserna om han/hon röstar för eller emot. Sammantaget är det enligt Tyresö kommuns erfarenhet tveksamt om det främjar lokaldemokratin med alltför många folkomröstningar.